

MEDELPADS BOTANISKA FÖRENING (MBF) OCH SUNDSVALLS MYKOLOGISKA SÄLLSKAP (MYKO)
INVENTERING AV GRANLOSKOGEN - EN KOMMUNAL REKREATIONSSKOG I SUNDSVALL
2019 – 2021
RAPPORT

Förord

År 2021 är "Friluftslivets år". Sundsvalls kommun har under många år lyfta fram ett rikt friluftsliv och aktiviteter i naturen som en del i sin kommunala strategi. Dagens välutbildade människor efterfrågar bland annat bostadsnära natur-rekreatiomsområden för motion och välmående. Sundsvalls kommun erhöll utmärkelsen "Sveriges Friluftskommun åren 2010 och 2018. Kommunfullmäktige klubbade häromåret en särskild "Natur- och Friluftspan". Medelpads Botaniska Förening (MBF), Sundsvalls Mykologiska Sällskap (Myko) och Birdlife Medelpad har fått uppdrag av Sundsvalls kommun att inventera kärlväxter och svampar i skogsområde mellan Lundbovägen i Granlo och Granloholmsvägen. Vi benämner området "Granloskogen" i rapporten.

Översiktsplan 2040

Förslag till "Översiktsplan 2040" har varit ute på remiss fram till september 2021. Granloskogen är inlagd som "naturvårdsområde" i planen. Två nya bostadsområden som tangerar Granloskogen finns i förslaget till översiktsplan: Granloholmsvägen: MBT –ä10 på hällmarker öster om Granloholmsvägen och MBT ä-11 sydost Granloskogen och längs Granloholmsvägen. Område MBT ä-11 tangerar Granloskogen och beskrivs i utkast till översiktsplan: *"Området ligger i direkt anslutning till kärnområde för natur- och friluftsliv. Det närliggande området klassas som en skog med höga biologiska värden. Föreslaget utbyggnadområde bör därför inventeras med avseende på naturvärden."* Den inventering av biologiska naturvärden i Granloskogen som nu skett under tre års tid får ses mot bakgrund av denna skrivning i förslaget till ny översiktsplan.

Väggkanternas biologiska mångfald

Väggkanter med vilda blommor uppmärksammas idag som viktiga för pollinerande insekter. Vi har därför även noterat kärlväxter i kanten av gång- och cykelstråket från Granloholms centrum till Granloskogen. MBF och Myko har genomfört cirka tio inventeringar vid olika årstider 2018-2021. Naturskyddsföreningen Sundsvall-Ånge har varit med under några inventeringar. Jan-Olof Tedebrand har sammanställt rapporten i samråd med Eva och Håkan Sundin. De förslag och åsikter som förs fram i rapporten är våra egna.

Information om Granloskogen

Denna rapport om Granloskogen bör kanske kunna placeras på Sundsvalls kommuns hemsida och i lite omarbetad form göras tillgänglig i form av en rapport som kan laddas ner av de som vill bli guidade genom skogen. Eventuellt kan två info-skyltar placeras dels vid gc-stråket dels där stigen kommer in i skogen från Lundbovägen. Skyltar blir dock ofta utsatta för klotter och skadegörelse.

Vi har "skogsbadat" med vidöppna botaniska sinnen

Det har varit fina upplevelser att vandra omkring i Granloskogen med andra naturintresserade och få "skogsbada" i den biologiska mångfalden. Vi riktar ett stort tack till alla som varit med under inventeringarna. Andrew Butler är skogsforskare och ingår i ett partnerskap mellan SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet) och Sundsvall kommun för att utveckla scenarier för förvaltning av kommunskogen. En del av projektet är inriktat på att mildra klimateffekter förorsakade av skogsbrand och vindskador. Andrews roll i projektet är att lyfta fram att den kommunala skogen inte bara är "en skog" utan har många olika betydelser för människor i Sundsvall. Vi inom MBF och Myko håller lite kontakt med Andrew och hans forskarteam. Den kommunala, tätortsnära skogen är viktig inom våra föreningars verksamhet. Vi brukar vara med på Naturfestivalen vid Norra Bergets natur-reservat, "Sundsvalls eget uterum".

Vägkanter-Sveriges längsta äng

Under senare år har intresset för den biologiska mångfalden längs svenska vägar ökat. De naturliga ängarna har försvunnit och numera är vägkanter "Sveriges längsta äng". Vi har i Medelpad många artrika vägkanter. Mest känd är långsträckan på väg E14 vid Jämtgaveln i Borgsjö där orkidén brudsporre blommar rikligt liksom den vackra skogsklockan. Men även vägkanterna längs gång- och cykelstråk kring bostadsområden hyser intressanta växter. Biologerna vid Sundsvalls miljökontor leder LONA-projekt för att bland annat gynna fågelliv och pollinerande insekter genom uppsättning av fågelholkar och bihotell i närnatur och parker. Naturskyddsföreningen har en rikskampanj för blomrika vägkanter och för åtgärder som gynnar pollinerande insekter som bin och humlor. Ola Jennersten vid Världsnaturfonden har i media och i boken "Naturlycka - vår värdefulla biologiska mångfald" lyft fram den viktiga biologiska mångfalden runt människors boningar, inom jordbruk, skogar och våtmarker.

Kärlväxter i kanten av gc-vägen från Granloholms centrum till Granloskogen

Vi har vid inventeringarna parkerat i Granloholms centrum. Sedan har vi följt den asfalterade gång- och cykelvägen, passerat kraftledningsgatan och gått in i Granloskogens nordvästra del vid bänken som längs gc-stråket. Vi har noterat funna kärlväxter längs gc-stråket. Det bör vara av intresse att sprida kunskap om kärlväxter längs ett centralt gång- och cykelstråk i Sundsvall. Vi har under soliga sommark dagar sett att många av blommorna besöks av bin, fjärilar och humlor.

Ängsartad gräsmatta och asp med vitluddiga blad

Mellan gång- och cykelvägen och Veras pizzeria i Granloholms centrum finns en mager ängsartad gräsmatta med bland annat prästkraige, rölleka och ängsklocka. Intill den magra gräsmattan finns ett litet fuktigt sälgekärr med älggrästuvor. En stor asp står intill gc-stråket som får vitluddiga blad på försommaren: *Populus tremula forma villosa*. Leopold Neuman var lektor i naturalhistoria vid Sundsvalls läroverk 1883-89. Han skrev 1889 i Vetenskapsakademiens handlingar en artikel "Bidrag till Medelpads Flora". Leopold påpekar att denna aspform är vid lövsprickningen " genom de unga bladens silverfärg mycket olik de vanliga asparna". Aspformen villosa noterades även 1937 av en senare läroverkslärare, biologilektorn Sven G:s Blomqvist (blomman kallad) vid stadsbacken och Norra Stadsberget. Vi har ett tiotal uppgifter i Medelpad av aspformen med vitluddiga blad, läs mer i Medelpads Flora. Längs gc-stråket vid kraftledningsgatan finns några gamla, grova tallar.

Lista över noterade kärlväxter längs gc-stråket

Nedanstående kärlväxter noterades längs GC-stråket från parkeringen i Granloholms centrum fram till bänken vid Granloskogen. Dessa fynd redovisas här nedan separat och bara med svenska namn.

Allmänt om Granloskogen

”Granloskogen” är belägen nära de stora bostadsområdena Granlo och Granloholm i centrala Sundsvall och en utlöpare åt sydväst-väster av kommunala naturreservatet vid Norra Stadsberget som bildades 2014. Skogen avgränsas av Granloholmsleden och Lundbovägen. Den solbelysta sluttningen har mälardalsklimat. Sydost om Granloskogen ligger Sundsvalls begravningsplats och stadens första centrum vid Åkroken som numera hyser Mittuniversitetet. Söder om Granloskogen låg fordom ett järnålderscentrum på Sundsvallsåsen vid Högom. Rullstensåsen var då en udde i havsviken som sträckte sig in i Selångerdalen. Flera storgravar grävdes ut på 1950-talet. Den kände hövdingen i Högom med sina gravattiraljer har fått ett särskilt rum på Sundsvalls Museum.

Historiskt centrum

Flera gravhögar nertill i Granloskogen vittnar om forntida bebyggelse nära stranden av den forna havsviken. Sockennamnet Selånger betyder lugn havsvik, ”sel anger”. Under tidigare århundraden har Granloskogen varit öppen mark med åkrar och betade ängar. Igenväxning har skett under senaste hundra åren. De stora bostadsområdena Granlo och Granloholm är tillkomna efter andra världskriget när Sundsvall expanderade västerut i Selångerdalen. Numera är Selånger rikskänd som startpunkt för den 58 mil långa pilgrimsleden mot Trondheim i Norge, en allt populärare vandringsled. Ett fint pilgrimscenter har senaste åren tillkommit i byggnad som tidigare var prästens ladugård vid byn Kungsnäs.

Social samvaro

Den sociala samvaron har varit en viktig del av upplevelserna under vandringarna i Granloskogen. Under en av inventeringsrundorna fikade vi i granskogen där Olov Larsson och Håkan Sundin ledde minnesvärd diskussion om filosofen Spinozas syn på natur och människor. Vid en annan inventering hade vi med oss fem barn och deras föräldrar från bostadsområdet Granloholm. Det blev mycket stoj och skratt under vandringen. Barnen fick härliga aha-upplevelser av de fascinerande arter som vi berättade om. Svampfärgarsällskapets ordförande Siv Norberg har varit med på flera inventeringar. Inger Högström mannekängade vid en vandring med sin fina, svampfärgade tröja.

Digital information om inventeringarna

Digital information på främst Facebook har idag i början av 2020-talet blivit en viktig källa för information och kommunikation. Medelpads Botaniska Förening och Myko, Sundsvalls Mykologiska Sällskap har facebook-sidor där information spridits om inventeringarna i Granloskogen. Eva Sundin och Marianne Schärström lade som exempel ut fin information och bilder från inventeringen den 5 juli 2020 på MBF facebook-sida. Marianne hade bland annat tagit bild av rariteten skuggviol som vi sensationellt fann där stigen från öppna platsen svänger ner mot stigen längs djupa ravinen. Med på vandringen var även Siv Norberg, ordförande i Svampfärgarsällskapet som lär ut konsten att färga ullgarn med svamp.

Träffar i skogen med boende i området

Under inventeringar i Granloskogen har vi träffat folk som bor i området bland annat Anders Hagström som bor längs Lundbovägen. Anders promenerar ofta med sin hund i skogen och kommer in i skogen vid kärret med svalört. Han och andra vi träffat berättar att Granloskogen betyder mycket för de som bor nedanför skogen och som ofta promenerar längs stigarna. Han tycker att en info-skylt borde finnas vid stora stigen in i skogen vid korsningen Lundbovägen-Torsvägen.

Blåbärsgranskog-Sveriges vanligaste naturtyp

Vi brukar starta inventeringen vid stigen som går in i skogen öster om sittbänken längs gc-leden. Man kommer här in i en typisk blåbärsgranskog som är Sveriges vanligaste naturtyp. Rönnbuskar lever kvar från en mer öppen period. Harsyra är vanligt på marken. Efter cirka 50 meter korsas stigen av en annan stig från kraftledningsgatan som leder upp på tallbevuxen kulle, högsta punkten i Granloskogen.

Kommentar. En info-skylt kanske kunde placeras där man går in i skogen längs stig ungefär tio meter från sittbänken vid gång- och cykelstråket.

Tallkullen på mager, stenig mark

Den stenigt magra tallkullen med enstaka granar i skogens nordvästra del domineras av mattor med blåbärsris. Harsyra är vanlig i öppna fläckar utan blåbärsris. Vi noterade även bergslok, ekbräken, gullris, stenbär liksom buskar av druvfläder, hallon och rönn. Bland marksvampar som växer i samliv med de höga, mäktiga tallarna på kullen: aprikosspindling, pepparriska, storkremla, tegelkremla, vinkremla. Matsvampen trattkantarell noterades i blåbärsris på tallkullen. Kullens sluttning mot öster hyser några gamla, grova, skrovliga och lavbevuxna björkar, jättebalsamin, linnea och flera ekplantor. Granstubbar bryts ner av rökslöjkskivling och vedmussling. Några gamla, höga, mäktiga tallar växer på kullens östra sluttning upp mot gång- och cykelstråket.

Kommentar. Tallskogen på den magra, steniga kullen har klarat många höststormar och är med sina pålrötter djupt rotad i den steniga marken. Smågranarna på kullen borde kanske röjas bort så att den mäktiga, vackra tallskogen framträder ännu mer.

Granskogen på bördig, plan mark

När man gått ner från tallkullen kommer man in på bred, vältrampad stig i en granskog med tunt mosskikt på plan mark närmast gc-stråket. Gran är Medelpads landskapsblomma. En odlad och plöjd åker har troligen funnits här under tidigare århundraden. Fläckar med kransmossa tyder på rikare inslag i marken. Här finns även några tallar och unga björkar. Glest blåbärsris, harsyra, lite stenbär och taigaörnbräken dominerar markskiktet. Hägg och rönn dominerar buskskiktet. En dunge med cirka 20 höga aspar + en gammal, stor björk finns nedanför plana granskogen. En träkoja med sittstol utanför tyder på att någon hållit till här. Brant sluttning nedom granskogen som hyser blåsippor redan kring mitten av april. Marken täcks av skogsbräken, en ormbunke som övervintrar och som är vanlig i Granloskogen. Många rönнар i sluttningen har böjts och knäckts av snön och blivit föda åt många olika vedsvampar. Gott om rådjursspilling här mitt i Granloskogen.

Många svamparter lever i samliv med granarna

Många arter av marksvampar lever i samliv med träden i den plana granskogen: blek taggsvamp, blodrisk, brun flugsvamp, brunsopp, gallsopp, gransillkremla, grönkremla, lackkremla, lakritrisk, lökfotad snöbollschampinjon, mild gulkremla, nässelkremla, pepparrisk, röd flugsvamp, rödgul taggsvamp, rökrisk, sammetssopp, skogsrisk, svartrisk, svedkremla, tegelkremla, vinkremla. Den sydliga kamferriskan är även funnen i granskogen.

Svampmycel-underjordiskt internet i Granloskogen

Världens skogar är viktiga kolsänkor. Stora mängder kol binds i träd och i trädens underjordiska nätverk. Marksvamparnas nätverk nere i marken omsluter trädens finaste rötter. Detta samliv mellan träd och svamp kallas med ett fint ord för mykorrhiza (=svamprot). Trädens rotsystem förlängs tusenfalt tack vare samlivet med svamparnas underjordiska nätverk. Samlivet är till ömsesidig nytta för svamp och träd. Träden erhåller från svamparna näringsämnen som fosfor och kväve samt vatten. Svamparna saknar klorofyll och kan inte tillgodogöra sig solljuset men får i gengäld sockerämnen från träden. Skogens underjordiska internet binder samman träden i en skog och sänder även signaler genom mycelnätet. Det pågår intensiv forskning över hela världen om det fascinerande samlivet nere i skogsmarken och nya rön publiceras varje år. Professor Anders Dahlberg vid Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) är ledande mykorrhizaforskare. Anders har besökt Medelpad vid många tillfällen under botaniska svampveckor i Borgsjö. Ulla Lundström, som varit kemiprofessor vid Mittuniversitetet, har visat att svamparnas myceltrådar nere i marken avsöndrar kemiska ämnen (oxalsyror) som förmår vittra näringsämnen ur berg.

Nedbrytande svampar

På fallna granar växer olika vedsvampar som blåticka, klibbticka, vintermussling, violticka. Klungor med honungsskivling pryder granstubbar. Pluggskivling är vanlig på al- och granstubbar och i förna. Många av granarna är rötskadade. Granstubbar var helt ihåliga av röta i mitten och svårt angripna av klungor med honungsskivling, en parasitsvamp som är mycket vanlig i Granloskogen. En del granar kommer troligen att rasa omkull i våra höststormar men blir då mat åt olika vedsvampar. Vi har inte funnit gammelskogens typiska vedsvampar som rosenticka och rynkskinn i Granloskogen som är en första generationens skog.

Frodig växtlighet i kärrstråket närmast gc-vägen och i bäckdalarna

En skogsbäck rinner i tunnel under väg och gc-stråk och skvalar fram öster om tallkullen. Här bildas ett kärr där den lilla gulgröna blomman gullpudra vissa år blommar redan i mitten av april. Gullpudra är känd för att påvisa källådror i marken. Kabbleka lyser upp bäckstråket i maj. Nordlundarv och älggräs är även vanligt i kärrstråket som fortsätter längs gc-vägen och vidgas till ett större kärr öster om vägtunneln. Sommartid pryder den nästan manshöga, näringskrävande och pampiga ormbunken strutbräken kärrstråket längs gc-vägen och de två bäckdalarna nertill i skogen. Strutbräken odlas ibland i trädgårdar. Asp, björk, gråal, hägg och sälk trivs i bäckstråken liksom jättebalsamin, kärrfibbla, nordbräken, nordisk stormhatt, topplösa, älggräs, ängsfräken. Svamparna alrisk och blek alskäling kamperar ihop med gråalarna. Mjölke och älggräs är vanliga i den torra slänten upp mot gc-vägen.

Klibbalkärret

Mest intressant i kärret intill gång- och cykelleden är förekomsten av klibbal som lätt skiljes från den vanliga gråalen på att barken spricker upp rutformigt. Den vanliga gråalen har grå, slät bark. Det folkliga namnet på gråal i Medelpad är arder (med kort a) medan klibbalen har kallats rutarder bland annat i Tynderö socken. Håkan Sundin bestämde ett annat skojigt fynd i kärret: skogsnässla. Den är rätt vanlig i raviner och bäckkärr vid Indalsälven och Ljungan och växer mer blött än den vanliga brännässlan. Nordlundarv är delvis marktäckande i stora kärret. Bland andra växter i och kring kärret: blekstarr, gullpudra, fyrkantig johannesört, hårvänderot, nordisk stormhatt, skogsvinbär, skogsnässla, skogssäv, grönvide x svartvide. Öster om stora kärret växer en stor rönn upp mot gc-vägen och längre ner finns hagmarksartat parti med asp och björk. Längre österut passerar en liten skogsväg in i skogen och bildar en rundfart. Nedanförlundfarten finns höga, pampiga aspar.

Öppen plats vid gångtunneln

Solig, varm, öppen plats vid litet hygge intill gångtunneln. Mycket druvfläder och skogssallat. Sundsvalls kommuns skogsvärd Hans Asplund har planterat ask, bok och hassel vid öppna platsen och i slänten ner mot stora kärret.

Kommentar. Intressant med planterade sydliga träden som bör trivas i den varma slutningen med mälardalsklimat.

Stora stigen längs "Grand canyon" i Granlo

Från den öppna platsen vid gångtunneln brukar vi följa stigen neråt slutningen och väster om den djupa bäckdalen. Ett intressant fynd var skuggviol som växte vid stråk med kransmossa som indikerar lite rikare mark. Skuggviolerna är nordlig och har särskilt rika förekomster i just Medelpad, se beskrivningen i Medelpads Flora. Vi noterade koordinat för skuggviolerna: 6922230/1575683. Här väster om "Grand Canyon" får skogen karaktär av rik lövlund. Vatten tränger fram. Den blöta mulljorden gynnar växter som humleblomster, jättebalsamin, nordlundarv, skelört, skogsvinbär, trolldruva. Skogssallat är vanlig och en karaktärsart för Granloskogen. Den får gula blommor sommartid. Grova aspar kantar stigen, även en grov rönn. Aspen brukar kallas "Norrlands ädellövträd" och hyser en rik och speciell biologisk mångfald.

Lövvedens svampar

Död ved är inte död utan full av liv i form av insekter, lavar, mossor, svampar. Längs stigen intill bäckdalen finns mycket fallen ved av gråal, hägg och rönn. Ett paradiset för lövskogens alla nedbrytare. Honungsskivling och styvskinn käkar upp och sönderdelar lövveden liksom klibbticka, stor hjortticka och svedticka. Dekorativa borsttickor och purpurskinn pryder fallna häggar. Bomullsartad, vit algröppa och färgstarkt alskinn trivs på alved. Det svarta vårtkröset pryder gråal och hägg i fuktigt regnväder. Strutbräken och andra höga ormbunkar liksom jättebalsamin, nordisk stormhatt och älgört finns nere i den djupa djungellika bäckdalen.

Kommentar. Intressant mångfald av vedsvampar knytta till lövved längs stigen och nere i bäckdalen.

Ett glatt gäng inventerare tar paus vid granlåga i fuktiga lövlunden intill "Grand Canyon".

Foto: Håkan Sundin

Erik Collinders klassiska lokal för svalört

Vatten tränger fram i sydvästra delen av Granloskogen och här bildas ett översilat kärr vid en öppen gräsmark mot husen vid Lundbovägen. Mattor av svalört finns även i slänten ner mot den djupa ravinen och fläckvis även ute i närliggande gråal-hägglundar. Under första halvan av maj lyser kärret och ravinslänten i gult av svalört som är en sydlig vårväxt som bara finns i Medelpads kustsocknar. Svalört finns västligast på några lokaler norr om sjön Marmen i Tuna socken. Just kärren här i Granloskogen är "locus classicus" för svalörten i Medelpad. Erik Collinder samlade nämligen den 10 maj år 1882 belägg för svalört i Granlokärret som han deponerade i Uppsalaherbariet. Kerstin Stickler och Peter Nilsson har även funnit svalört vid Hulivägen i östra Granloholm den 4 maj 2020. Smånunneört och vårlök blommar i Granloskogen ungefär samtidigt med svalörten.

Erik Collinder var adjunkt vid läroverket i Sundsvall 1877-1913. Han var även botanist och skrev Medelpads Flora (1909). Dessutom grundade Collinder skidklubben Vidar år 1893 som byggde Klisstugan år 1919 och Hulistugan år 1926. Collinder anses även vara den som uppfann sportlovet i skolorna. Rolf Lidberg har mer fascinerande uppgifter om Erik Collinder på sidan 72 i Medelpads Flora. Där finns även bild av vår botanistfrände Erik som vi känner stor gemenskap med.

Eva Sundin och Jan-Olof Tedebrand bland blommande svalört i Granlokärret.

Foto: Håkan Sundin

Närmast husen vid Lundbovägen och intill djupa ravinen finns utkast med trädgårdsavfall och en del förvildade trädgårdsväxter bland annat kirskaål och rysk blåstjärna, två arter som expanderar i Medelpad och gärna etablerar sig i lövlundar kring tätorter och villaområden. Kirskaål bildar stora, täta mattor som kväver all annan vegetation.

Jeanette Södermark fann poppelmusseron i aspdungen

Längst ner mot husen i Granlo råder en gynnsam växtmiljö tack vare värme och framträngande vatten. Rena drivhusmiljön. Här trivs blåsipporna. Längs stigen kan man känna stark doft av den röda blomman stinksyska. En djup bäckravin finns längs Lundbovägen. Just ovanför ravinen finns en grupp med äldre aspar. Jeanette Södermark, dåvarande ordförande i Myko fann 30 september 2018 under asparna en grupp med den sydliga, sällsynta poppelmusseronen. Vi har bara ett fåtal fynd av poppelmusseron i Medelpad, västligast vid Granbodåsen och Lönnån i Borgsjö socken. Jessica Andersson tog bilder i aspdungen av eklöv, grönvedens skålsvamp och ärggrön kragskivling. Undersköterskan och fembarnsmamman Jessica startade häromåret facebookgruppen "Vandringsleder i Sverige" som redan har 212 000 följare. Skogsvandring och naturupplevelser blir allt populärare.

Kommentar. Jeanette, Jessica och vi andra var eniga om att aspar är viktiga inslag i Granloskogen.

Många arter är bundna till asp som ibland kallats vårt norrländska ädellövträd. Gamla grova aspar och fallna asplågor är hem för många insekter, lavar, mossor och svampar.

Rödfärgsalg pryder aspar och tallar

Lite längre upp längs stigen finns en planterad cirka 70-årig tallskog. Rödfärgsalg *Trentepohlia umbrina* pryder barken på tallarna. Algen finns även på asparna lite längre ner. Ser ut som någon hade smetat rödfärg på träden. Rode Nordin berättade under en vandring att hon även funnit rödfärgsalg vid Haga i centrala Sundsvall. En närstående art, violstensalg *Trentepohlia jolithes*, ser man på stora stenar intill skogsvägar. Ekplantor och lönnplantor är vanliga i nederdelen av sluttningen. Blåticka växer på granstubbar.

Lavar och mossor

Håkan Sundin har under inventeringarna pedagogiskt visat och lärt ut en del lavar och mossor. Han har bland annat visat skillnaden mellan husmossa och väggmossa, skogens vanligaste mossor. Vägglav har bland annat en röd stam. Husmossa användes förr att täta mellan timmerstockarna i hus.

På granar fick vi lära oss näverlav och luddig skägglav och på marken studerade vi kammossa och rosmossa. Håkan visade även färgglaven som förr användes till färgning. Rode Nordin berättade om skogens fåglar som vi lyssnade på bland annat domherre, kungsfågel och nötväcka.

Bergiga granskogen

En bit ovanför planterade tallskogen kommer man in i en gles, äldre granskog där flera stigar möts. Här finner man om hösten de fina matsvamparna fårticka, tegelkremla och vinkremla.

Skogen i kanten mot kraftledningsgatan

Låt oss följa skogskanten mot kraftgatan från gc-vägen och ner till husen i Granlo. Upp mot gc-stråket och söder om stigen in från kraftledningsgatan dominerar lövskog med asp, björk, gråal, rönn, hägg. Här finns nordisk stormhatt, trolldruva, ek och lönnplantor. Vi noterade även hybriden humleblomster x nejlikrot. Enligt Medelpads Flora (2010) finns cirka femton noteringar av denna hybrid, mest i rika lövlundar nära kusten.

Under äldre aspar intill kraftgatan växer grupp med aspspindling som har unga, tjugigt blå fruktkroppar. Under stora björkar växer fläckmusseron och skäggriska. Granar är på väg upp och borde röjas bort. Vatten tränger fram och det blir allt fuktigare längre ner. Gullpudra, hultbråken, tussilago (hästhov) och stor blekskål trivs i blötan. Tussilago är vi vana att se tidigt om våren i leriga vägdiken. Men i Medelpads Flora (2010) kan man läsa: "*Mindre bekant är att hästhoven också växer naturligt i skogsmark i hela Medelpad. I skogen blommar den undanskymt i senare delen av maj och ofta vid skogsbäckar*". Granloskogens karaktärsart skogssallat trivs även här i fuktstråken mot kraftgatan. Platticka och strumpticka finna på fallen sälglåga. Rena rönnbestånd finns även i sluttningen, en ovanlig syn idag. Några stora rönnar finns ner mot bebyggelsen. Nertill i sluttningens sydvästra del finns även gräset lundgröe bland blåsipporna.

Jättebalsamin- en starkt invasiv växt

Massförekomst av jättebalsamin finns i stora kärret öster om gångtunneln. Agneta Toomingas och Elin Strandberg traskade under en inventering ut i värsta kärreblötan och började rycka upp

jättebalsaminer. Agneta är styrelseledamot i MBF och Elin har gått botanikkurs inom MBF. Jättebalsamin nämns inte i läroverksläraren Erik Collinders landskapsflora från år 1909. Men idag 2020 har jättebalsamin etablerat sig i Medelpad och är under stark spridning. Vi finner nu jättebalsamin även längs skogsvägar och ute på hyggen långt i väster inom Ånge kommun. Jättebalsamin är en vacker blomma som egentligen hör hemma i Himalaya. Men idag klassas jättebalsamin som invasiv och bör därför bekämpas. Man kan bryta av stänglarna innan de sätter frukt eller försiktigt rycka upp plantorna och lägga i stora plastpåsar för senare destruktion.

Värmegynnade arter

Druvfläder växer rikligt i Granloskogen, expanderar i Medelpad och sprids med fåglar främst ut på näringsrika hyggen. Vi förvånades även över hur vanlig skogssallat är i Granloskogen. Enligt skrivning på sidan 463 i Medelpads Flora så trivs skogssallat i varma skogssluttningar vid kusten och intill solbelysta sydväxtberg inåt landet. Skogssallat är en karaktärsart i skogen framför stupen vid kommunala naturreservatet Norra Stadsberget som ansluter i öster till Granloskogen.

FUNNA SVAMPAR OCH NÅGRA NOTERINGAR OM DERAS VÄXTSÄTT

Svampfärgarsällskapet och Sundsvalls Mykologiska Sällskap har gemensam sida på facebook: "Myko, Sundsvalls Mykologiska Sällskap & Svampfärgarsällskapet". Myko har även hemsida, www.myko.se med bland annat rapporter från svampveckor i Borgsjö och digital version av 50-årshistoriken.

Agaricus essettei, lökfotad snöbollschampinjon
Albatrellus ovinus, fårticka, bergig granskog, matsvamp, Medelpads landskapssvamp
Amanita crocea, orange kamskivling, växer i samliv med björk
Amanita fulva, brun kamskivling, mest med björk
Amanita muscaria, röd flugsvamp, växer med björk, stora grupper
Amanita porphyria, mörkringad flugsvamp, doftar rå potatis
Amanita regalis, brun flugsvamp
Amanita rubescens, rodnande flugsvamp
Amanita vaginata, grå kamskivling
Ampulloclitocybe clavipes, klumpfotad trattskevling
Armillaria mellea, honungsskevling, lövved, gran
Basidioradulum radula, piggplätt, döda grenar och stammar av björk, rönn, gråal
Bjerkandera adusta, svedticka, vanlig på lövved ex liggande hägg och även på rönnstubbe
Boletus edulis, karljohan, matsvamp, vanlig vissa år i Granloskogen
Calocera viscosa, gullhorn, barrved
Cantharellus tubaeformis, trattkantarell, samliv med gran, bland blåbärsris och mossor
Ceriporius varius, strumpticka, sälgved
Cerrina unicolor, slingerticka, vanlig ticka på björk, gråal, hägg
Chalciporus piperatus, pepparsopp, funnen i plana granskogen
Chlorociboria aeruginascens s.lat., grönvedens skålsvamp, lövved, mest på gråal
Chondrostereum purpureum, purpurskinn, mest på hägg
Chrysosplenium alternifolium, gullpudra
Clitocybe nebularis, pudrad trattskevling, senhöstsvamp i gråalskog nertill i sluttningen
Clitocybula platyphylla, strecknagelskevling, murken lövved

Corticium roseum, rosenskin, mest på liggande stammar och på grenar av asp och hägg
Cortinarius armeniacus, aprikosspindling
Cortinarius flexipes, toppspindling
Cortinarius glaucopus, strimspindling
Cortinarius lucorum, aspspindling
Cystoderma carcharias, rödgrå grynskevling
Datronia mollis, stor hjortticka, nedbrytare, vanlig, mest på döda rönn och sälg
Entoloma pallescens, sommarrödhätting, vanlig i granskog vid midsommartid
Exidia glandulosa, vårtkrös, svarta geléartade bildningar på lövträd i regnväder
Flammula alnicola, gul flamskevling, murken gråalved
Fomes fomentarius, fnöskticka, vanlig, mest på björk
Fomitopsis pinicola, klibbticka, vanligt på gran och gråal
Fuligo septica, trollsmör, vanlig slemsvamp
Ganoderma applanatum, platticka, sälglåga, gillar bördiga, varma miljöer
Gloeophyllum sepiarium, vedmussling, mest på granved
Gomphidius glutinosus, citronslemskevling
Gymnopus dryophilus, blek nagelskevling, vanlig förnasvamp
Gymnopilus penetrans, fläckig bitterskevling, vanlig nedbrytare av granved
Gymnopus androsaceus, tagelbrosking, nedbrytare av barr, kvistar, löv
Hapalopilus nidulans, lysticka, kanelbrun, mest på rönn, färgsvamp
Helvella corium, svart vårsål
Heterobasidion annosum, rotticka
Hydnum repandum, blek taggsvamp, flera grupper i mossig granskog med blåbärsris
Hydnum rufescens s.lat., rödgul taggsvamp
Hygrophoropsis aurantiaca, falsk kantarell, vanlig, mest på granstubbar
Hygrophorus erubescens, besk vaxskevling
Hygrophorus olivaceoalbus, olivvaxskevling, plana granskogen
Hypholoma capnoides, rökslöjskevling, grupper på granstubbar
Hypoxylon multifforme, björkdyna
Imleria badia, brunsopp, vanlig
Inocybe geophylla, sidentrådskevling, funnen i planterade tallskogen
Inonotus obliquus, sprängticka, björkparasit
Inonotus radiatus, alticka, viktig nedbrytare av döende och döda gråalar, färgsvamp
Kuehneromyces mutabilis, föränderlig tofsskevling, vanlig nedbrytare, ofta i klungor
Laccaria bicolor, tvåfärgad laxskevling
Laccaria laccata, laxskevling
Lactarius aurantiacus, brandrisk, samliv med gråal i bördiga nederdelen av skogen
Lactarius camphoratus, kamferriska, samliv med gran, sydlig, stor grupp nära öppna platsen
Lactarius deterrimus, blodrisk
Lactarius flexuosus, buktriska
Lactarius fuliginosus, rökriska
Lactarius glycosmus, kokosrisk, samliv med björk, doftar kokos
Lactarius helvus, lakritsriska, fuktigt i kanten mot alkärr längs gc-vägen
Lactarius lilacinus, stor alrisk
Lactarius necator, svartriska, vanlig med björk och gran, numera uppdelad i två arter
Lactarius obscuratus, alrisk, samliv med gråal i fuktigare partier av skogen
Lactarius rufus, pepparriska

Lactarius torminosus, skäggriska
 Lactarius trivialis, skogsrisika
 Lactarius vietus, gråriska
 Leccinum aurantiacum, aspsopp
 Leccinum scabrum, björksopp
 Leccinum versipelle, tegelsopp
 Lentinus brumalis, vinterticka, nedbrytare lövved
 Lentinus substrictus, sommarticka, nedbrytare lövved
 Lepista nuda, blåmusseron, senhöstsvamp i lövförna
 Lycogala epidendrum, vargmjolk, vanlig slemsvamp
 Lycoperon perlatum, vårtig röksvamp, på marken och på murken ved
 Marasmiellus perforans, barrbrosskivling, viktig nedbrytare av granbarr
 Mycena epipterygia, flåhätta, vanlig i markförna och på granved
 Mycena galericulata, rynkhätta, nedbrytare lövved, mest gråal
 Mycena haematopus, blodhätta, klungor på lövved, mest gråal, hägg
 Mycena pura, rättikhätta, markförna
 Mycena hiemalis, hundratals små hättor i mossor vid basen av gammal asp
 Naucoria escharioides, blek alskräling
 Naucoria scolecina, mörk alskräling
 Nectria cinnabarina, cinnoberggömming, grenar av lövträd bland annat säl
 Panellus mitis, vintermussling, granlångor
 Panellus serotinus, grönmussling, vanlig sent om hösten på lövved, mest på gråal
 Paxillus involutus, pluggskivling, vanlig, på stubbar och i förna
 Peniophora incarnata, tätskinn, i sårskador på hägg mm
 Phaeomarasmium erinaceus, tofsskräling, pinne av gråal
 Phellinus conchatus, sälgticka
 Phellinus igniarius, parasit på björk, gråal och säl
 Phellinus tremulae, aspticka
 Pleurotus pulmonarius, blek ostronmussling, sommarsvamp på lövved, mest på rönn
 Pholiota squarrosa, fjällig tofsskivling, lövved, även parasit på lövträd
 Piptoporus betulinus, björkticka
 Plicatura nivea, algröppa, vanlig på gråalved nertill i sluttningen
 Postia caesia, blåtticka, bryter ner granved
 Pleurotus pulmonarius, blek ostronmussling, klungor på lövved sommartid, mest på rönn
 Pucciniastrum areolatum, grankotterost/häggrost, värdväxlar grankottar-hägglov
 Rhodocollybia butyracea, mörk nagelskivling, granskog
 Psatyrella candolleana, vit sprödskevling, lövved på fuktig mark
 Russula adusta, svedkremla, doftar gammal jordkällare, med gran och tall, gärna längs stigar
 Russula aeruginea, grönkremla, samliv med björk men även i ren granskog
 Russula atrorubens, svartröd kremla
 Russula claroflava, mild gulkremla, fin matsvamp
 Russula clavipes, olivsillkremla, med asp
 Russula consobrina, nässelkremla
 Russula decolorans, tegelkremla, fin matsvamp, rätt vanlig
 Russula delica, trattkremla, under gran nertill i sluttningen
 Russula favrei, gransillkremla, matsvamp, mörkröd hatt och rödton på foten
 Russula firmula, glanskremla, samliv med gran, indikerar rikare mark

Russula gracillima, spädkremla, samliv med björk
Russula paludosa, storkremla
Russula queletii, krusbärskremla, purpurröd, indikerar rikare granmark
Russula rhodopoda, lackkremla
Russula vesca, kantkremla
Russula vinosa, vanlig under gran och tall, fin matsvamp
Sarcoscypha austriaca, scharlakansvårskål, illröd vårsvamp på murken ved i fuktig lövskog
Stereum hirsutum, raggsinn, mest på björkvädd
Stereum rugosum, styvsinn, vanlig på lövved
Stereum subtomentosum, alsinn, vacker sinnsvamp på gråalved
Strobilurus esculentus, grankotteskivling, vanlig vårsvamp, oftast på i marken dolda grankottar
Stropharia aeruginosa, ärggrön kragkivling, bland harsyra och kransmossa
Tarzetta catinus, stor blekskål, vanlig under gråal och i svart mulljord nere i bäckdalen
Trametes hirsuta, borstticka, vanlig på lövved, mest på häggglågor
Trametes zontatella, zonticka, mest på asp och björk
Tremella foliacea, brunkrös, lövved i regnväder
Tremella mesenterica, gullkrös, vanlig på lövved i regnväder
Tricholoma fulvum, fläckmusseron, samliv med björk
Tricholoma populinum, poppelmusseron, grupp i aspdungen nedanför tallskogen
Tricholoma portentosum, streckmusseron, vid tallkullen, matsvamp
Tricholoma stiparophyllum, rättikmusseron, med björk
Vuilleminia comedens, frätsinn
Xerocomus subtomentosus s.lat., sammetssopp
Xeromphalina campanella, rostnavling, murkna stubbar av gran och tall

Mycena hiemalis
Foto: Håkan Sundin

Kommentar

Jeanette Södermarks fynd av poppelmusseron i aspdungen nedanför planterade tallskogen var mycket intressant. Den är lätt att känna igen på stark doft och smak av mjöl samt brunröda fläckar. Poppelmusseronen är sydlig och få fynd i Medelpad.

Vi har funnit många fina matsvampar i Granloskogen. Michael Krikorevs hemsida www.svampguiden.com har bra "Lista över matsvampar i Sverige" med beskrivningar, bilder och utbredningskartor. På facebook finns den populära gruppen "Svamp-klapp".

FUNNA KÄRLVÄXTER

Listan visar Granloskogens kärlväxter som förökar sig med frön samt kärllkryptogamer (ormbunksväxter) som fortplantar sig med sporer. Gemensamt för kärlväxterna är att de har kärl inuti blad och stjälk där vatten och näringsämnen transporteras från rötterna till växtens övre delar.

Medelpads Botaniska Förening har hemsida och finns på Facebook. Praktverket "Medelpads Flora" (2010) innehåller utförliga beskrivningar av nedanstående växters liv och leverne i just Medelpad. Floran innehåller även en del uppgifter om folkliga växtnamn och växters användning. Rolf Lidbergs vackra akvareller av medelpadsblomster pryder floran. Landskapsfloran kan inhandlas för 100 kr av föreningens ordförande Eva Sundin, eva.sundin@telia.com.

Acer platanoides	Lönn	
Achillea millifolium	Röllika	
Achillea ptarmica	Nysört	
Aconitum lycoctonum subsp. septentrionale	Nordisk stormhatt	
Actea spicata	Trolldruva	Indikerar rikare mark
Aegopodium podagraria	Kirskål	På utkast vid Lundbovägen
Alchemilla acutiloba	Stjärndaggkåpa	
Alchemilla micans	Glasdaggkåpa	
Alchemilla monticola	Betesdaggkåpa	
Alchemilla subcrenata	Ängsdaggkåpa	
Alnus glutinosa	Klibbal	
Alnus incana	Gråal	
Alopecurus pratensis	Ängskavle	
Amorica rusticana	Pepparrot	
Anemone nemorosa	Vitsippa	
Angelica sylvestris	Strätta	
Anthriscus sylvestris	Hundkäs	
Aquilegia vulgaris	Akleja	Trädgårdsflykting
Artemisia vulgaris	Gråbo	
Athyrium filix-femina	Majbräken	
Avenella flexuosa	Kruståtel	
Barbarea vulgaris var. arcuata	Vanlig sommargyllen	
Betula pendula	Vårtbjörk	
Brassica rapa	Åkerkål	
Calamagrostis canescens	Grenrör	

Calamagrostis arundinacea	Piprör	
Campanula latifolia	Hässleklocka	Raviner
Campanula patula	Ämngsklocka	
Campanula persicifolia	Stor blåklocka	Frisk näringsrik mark
Campanula rotundifolia	Liten blåklocka	
Capsella bursa-pastoris	Lomme	
Cardaminopsis arenosa	Sandtrav	
Carex canescens	Gråstarr	
Carex digitata	Vispstarr	
Carex leporina	Harstarr	
Carex pallescens	Blekstrarr	
Cerastium fontanum	Hönsarv	
Chelidonium majus	Skelört	Värmekrävande
Chenopodium album	Svinmålla	
Chenopodium suecicum	Svenskmålla	
Chrysosplenium alternifolium	Gullpudra	
Cirsium arvense	Åkertistel	
Cirsium helenoides	Borsttistel	
Cirsium palustre	Kärrtistel	
Cirsium vulgare	Vägtistel	
Convallaria majalis	Liljekonvalj	
Cornus alba subsp. stolonifera	Videkornell	Bäckkärret förvildad
Corydalis intermedia	Smånunneört	
Corylus avellana	Hassel	Planterad vid gångtunnel
Crepis paludosa	Kärrfibbla	Våta skogssluttningar
Dactylis glomerata	Hundäxing	
Daphne mezereum	tibast	Indikerar rikare mark
Deschampsia caespitosa	Tuvtåtel	
Dryopteris carthusiana	Skogsbräken	Vintergrön, i lövlundar
Dryopteris expansa	Nordbräken	
Elytrigia repens	Kvickrot	
Epilobium montanum	Bergdunört	
Epilobium adenocaulon	Amerikansk dunört	Kraftig spridning i Medelpad
Epilobium angustifolium	Mjölkört	På öppen mark
Equisetum arvense	Åkerfräken	
Equisetum palustre	Kärrfräken	
Equisetum pratense	Ängsfräken	Bäckdalen, fuktstråk
Equisetum sylvaticum	Skogsfräken	
Erysimum cherantoides	Åkerkårel	
Fagus sylvatica	Bok	Planterad öppen plats vid kärret
Festuca pratensis	Ängssvingel	
Festuca rubra	Rödssvingel	
Filipendula ulmaria	Älggräs	
Fragaria vesca	Smultron	
Fraxinus excelsior	Ask	Meter hög vid öppen plats
Fumaria officinalis	Jordrök	
Gagea lutea	Vårlök	
Galeopsis speciosa	Hampdån	

Galium boreale	Vitmåra	
Galum album	Stormåra	
Geranium sylvaticum	Midsommarblomster	
Geum rivale	Humleblomster	
Geum urbanum	Nejlikrot	Frisk näringsrik mark
Gymnocarpium dryopteris	Ekbräken	
Hepatica nobilis	Blåsippa	Mest i södra delen av skogen
Heracleum sphondylium subsp. sibiricum	Sibirisk björnloka	
Hieracium sect. hieracium	Skogsfibbla coll.	
Hieracium sect. vulgata	Hagfibbla coll.	
Hypericum maculatum	Fyrkantig johannesört	
Impatiens glanduliflora	Jättebalsamin	På spridning i skogen
Juniperus communis	En	
Knautia arvensis	Åkervädd	
Lapsana communis	Harkål	Längs stig vid öppna platsen
Lathyrus pratensis	Gulvial	
Leucanthemum vulgare	Prästkragen	
Linnaea borealis	Linnea	
Lonicera cerulea	Blåtry	Förvildad
Lupinus polyphyllus	Blomsterlupin	Spridd i området
Luzula multiflora	Ängsfryle	
Luzula pilosa	Vårfryle	
Lychnis flos-cuculi	Gökblomster	
Lysimachia punctata	Praktlysing	Blött bäckströk, förvildad
Lysimachia thyrsiflora	Topplösa	Blöt bäckravin
Maianthemum bifolium	Ekorrbär	
Matricaria discoidea	Gatkamomill	
Matteuccia struthiopteris	Strutbräken	Bäckdalen
Melampyrum pratense	Ängskovall	
Melampyrum sylvaticum	Skogskovall	
Melandrium rubrum	Rödblära	
Melica nutans	Bergslok	
Mileum effusum	Hässelbrodd	Fuktig mullrik mark
Mycelis muralis	Skogsallat	Värmekrävande
Myosotis arvensis	Åkerfjätting	
Othocallis siberica	Rysk blåstjärna	Förvildad
Oxalis acetocella	Harsyra	
Paris quadrifolia	Ormbär	
Parnassia palustris	Slätterblomma	
Persicaria lapathifolia	Vanlig pilört	
Phegotheris connectis	Hultbräken	Fuktstråk
Phleum pratense	Timotej	
Picea abies	Gran	
Pinus sylvestris	Tall	
Plantago major subsp. major	Gårdsgroblad	
Poa annua	Vitgröe	
Poa nemoralis	Lundgröe	Frisk mullrik mark
Polygonum aviculare	Trampört	

Populus tremula	Asp	
Potentilla anserina	Gåsört	
Potentilla argentea	Femfingerört	
Potentilla erecta	Blodrot	
Potentilla norvegica	Norsk fingerört	
Potentilla palustris	Kråkklöver	
Prunella vulgaris	Brunört	
Prunus padus	Hägg	Fuktig mulljord, sluttningar
Pteridium aquilinum subsp. latiusculum	Taigaörnbräken	Flera stora bestånd
Pyrola minor	Klotpyrola	
Quercus robur	Ek	Nedre del av sluttningen
Ranunculens repens	Revsmörblomma	
Ranunculus acricomus	Majsmörblomma	
Ranunculus acris	Smörblomma	
Ranunculus ficaria	Svalört	Rikligt i kärrmiljö mot väster
Ribes alpinum	Måbär	På frisk mullgjord
Ribes nigrum	Svarta vinbär	
Ribes rubrum	Röda vinbär	
Ribes spicatum subsp. spicatum	Skogsvinbär	
Rorippa palustris	Sumpfräne	
Rosa dumalis	Nyponros	
Rosa glauca	Daggros	Förvildad
Rose rugosa	Vresros	
Rubus arcticus	Åkerbär	
Rubus idaeus	Hallon	Ofta med gråal
Rubus saxatilis	Stenbär	
Rumex longifolius	Gårdsskräppa	
Rumex acetosa	Ängssyra	
Rumex acetosella	Bergsyra	
Salix aurita	Bindvide	Fuktigare miljöer
Salix caprea	Vanlig sälg	
Salix myrsinifolia x phylicifolia	Svartvide x grönvide	
Salix nigricans	Svartvide x grönvide	
Salix pentandra	Jolster	
Sambucus racemosa	Druvfläder	Fågelspridd
Scirpus sylvaticus	Skogssäv	Fuktig bäcksluttning
Scorzoneroide autumnalis var. autumnalis	Vanlig höstfibbla	
Senecio jacobaea	Stånds	
Solidago virgaurea	Gullris	
Sorbus aucuparia	Rönn	
Spergula arvensis	Åkerspergel	
Stachys silvatica	Stinksyska	
Stellaria graminea	Grästjärnblomma	
Stellaria nemorosum subsp. nemorosum	Nordlundarv	Blöt mulljord rikligt
Symphytum xuplandicum	Upplänsk vallört	Från odling på utkast
Taraxacum vulgare	Maskros	
Thlaspi arvense	Penningört	
Thlaspi caerulescens subsp. caerulescens	Vanlig backskärvfrö	

Tragopogon pratense	Ängshavrerot	
Trientalis europea	Stjärnblomma	
Trifolium hybridum	Alsikeklöver	
Trifolium medium	Skogsklöver	
Trifolium repens	Vitklöver	
Trifolium pratense	Rödklöver	
Tripleurospermum vulgare	Baldersbrå	
Tussilago farfara	Hästhov	
Urtica dioica subsp. dioica	Vanlig brännässla	
Urtica dioica subsp. holocericea	Skogsnässla	Saknar brännhår
Vaccinium myrtillus	Blåbär	
Vaccinium vitis-idaea	Lingon	
Valeriana sambucifolia subsp. procurrens	Hårvänderot	
Veronica chamaedrys	Teveronika	
Veronica officinalis	Ärenpris	Värmegynnad skogsväxt
Vicia cracca	Kråkvicker	
Vicia sepium	Häckvicker	
Viola palustris	Kärrviol	
Viola riviniana	Skogsviol	
Viola rupestris	Sandviol	Rödlistad art
Viola selkirkii	Skuggviol	Rödlistad art
Viola tricolor	Styvmorsviol	

FÖRSLAG PÅ FRAMTIDA SKÖTSEL AV GRANLOSKOGEN

Ett långsiktigt mål bör vara att prioritera lövskog i sluttningen och succesivt minska ner andelen gran. Gran bör röjas bort i fuktsvackorna mot kraftledningsgatan. Tallarna på kullen och planterade tallbeståndet är en tillgång och bör vara kvar liksom den planterade tallskogen nere i sluttningen. Jättebalsamin är en högväxt, vacker blomma som ursprungligen hör hemma i Himalaya. Den har odlats i trädgårdar och senaste decennierna spritt sig ut i fuktiga skogsmarker främst i kustbandet och är ett dominant inslag i bäckdalen och fuktiga partier i Granloskogen. Jättebalsamin klassas numera av EU som en "invasiv art" och bör bekämpas. Det går att minska förekomsten av jättebalsamin med rätt enkla metoder. Man bryter av stänglarna eller drar försiktigt upp hela plantan före frösättning.

Rönnar bildar bestånd i sluttningen och bör få bli stora, vuxna träd. Äldre rönnar var vanliga för hundra år sedan men är idag mycket sällsynta i skogarna eftersom älgen kårar upp rönnplantorna. Lönnplantor är vanliga i Granloskogen och vi såg även många ekplantor. Lönn sprider sig lätt från lönnar i närliggande parker och skogar. Ekplantor ser vi mer och mer av i Medelpads skogar. Kanske beror ökningen av ek och lönn på succesivt varmare klimat. En annan faktor som kanske bidragit till ökningen av ek och lönn är skogsbetets upphörande vid mitten av 1900-talet. Kreaturen kåkade förr upp många ek- och lönnplantor.

Medelpads Botaniska Förening
Eva Sundin

Sundsvalls Mykologiska Sällskap
Magnus Näsholm